

самобитна творба. Въ него не се долавятъ никакви следи на византийско влияние.

Известенъ историографски елементъ може да бжде откритъ въ нѣкои първобългарски надписи: напр., надгробнитѣ надписи отъ времето на Омуртага (814—831), надписитѣ за строежи и за войни съ Византия, или Борисовиятъ надписъ отъ Албания за покръстването на българитѣ³⁾. Първобългарскитѣ надписи сж едни отъ най-ценнитѣ домашни извори за първото царство. Въ тѣхъ, обаче, се долавя силно византийско влияние: писани сж на гръцки, съ гръцко писмо и съ византийски хронологически указания.

Зачестенитѣ и тѣсни сношения съ Византия, въ война и въ миръ, спомогнали за засилването на византийското влияние въ България. Това влияние, утвърдено особено съ приникването и приемането на християнството, се оказало сждбоносно за самобитното духовно творчество всрѣдъ българитѣ⁴⁾. Следи отъ византийско влияние се долавятъ и въ историографията: явяватъ се преводи, подражания и преработки на византийски творби.

Познатото *О писменехъ* на Черноризеца Храбра⁵⁾ представя кратъкъ исторически прегледъ върху създаването на славянската писменностъ. То има полемиченъ характеръ: спори се върху състава на азбуката, броя на буквитѣ и броя на книжовнитѣ езици. Въ подкрепа на своитѣ схващания съставителътъ привежда исторически доводи, при което той издава остра мисль и широки исторически познания.

На епископа Константина, отъ края на IX в., се приписва съчинението озаглавено *Историкни за Бѣа въкратъцѣ*⁶⁾.

³⁾ Най-новото издание е дадено отъ В. Бешевлиевъ, *Първобългарски надписи*. Уводъ, текстъ и коментаръ (въ: ГодСУиф, XXXI. 1. 1934, 1—162 + 25 табл.); — *Idem*, *Първобългарски надписи*. Добавки и оуравки (*ibidem*, XXXII. 5. 1936, 1—48 + XXX табл.).

⁴⁾ Вж. по въпроса разсжденията на Р. Mutaſſiev, *Der Byzantinismus im mittelalterlichen Bulgarien* (*Byz. Zeitschr.*, XXX. 1929/30 [Festgabe A. Heisenberg], 387—394).

⁵⁾ Последното издание е на Йорд. Ивановъ, *Български сѣа-рини изъ Македония* (2-о изд., София 1931), 442—446. Библиографски указания и едно ново тълкувание вж. въ статията на Ив. Гошевъ, *Монашеско храбро „воюване“ и „черноризецъ храбъръ“* (въ: СБЛМилетичъ, 639—644).

⁶⁾ Вж. В. Н. Златарски, *Най-стѣариятъ исторически шрудъ въ стѣаробългарската книжнина* (СпБАкН, XXVII. иф 15. 1923, 132—182); текстъ, 177—182, съ три факсимилета. Пълното заглавие е: *Историкни за Бѣа въкратъцѣ одръжащи лѣт отъ Ядама до хѣа пришествиѣ и пакъ отъ хѣа до настоѣщаго къ Бѣ индикта*.